

Plenum

Torsdag 11.12.2025 kl. 16.00—17.03

2.4. Muntlig fråga om finansieringsmodellen för välfärdsområdena (Pia Sillanpää saf)

Muntligt spörsmål MFT 203/2025 rd

Muntlig frågestund

Förste vice talman Paula Risikko: Sedan ännu sannfinländarnas riksdagsgrupp, ledamot Sillanpää, samma tema.

Debatt

16.27 **Pia Sillanpää ps:** Arvoisa puhemies! Soteuudistuksesta julkaistiin eilen väliarviointi, jonka ovat laatineet ansioituneet tutkijat. Siinä todettiin, että hyvinvointialueilla laatu ja yhdenvertaisuus ovat parantuneet, samoin sosiaali- ja terveyspalvelujen myöntämiskriteerit sekä palvelujen sisällöt. Palveluiden saatavuus ei myöskään ole valtakunnallisesti heikentynyt, vaikka oppositio levittääkin propagandaa sotepalveluiden romahtamisesta. [Välihuutoja vasemmalta]

Väliarvioinnista käy kuitenkin ilmi useita ongelmia liittyen rahoitusmalliin, ja me perussuomalaiset olemme olleet koko ajan sitä mieltä, että mallia on uudistettava. [Sofia Virta: Kaksi ja puoli vuotta ollut aikaa!] Ongelmana on nyt, ettei rahoitus vastaa alueiden tarpeisiin ja olosuhteisiin, se on epäoikeudenmukainen eikä se sisällä riittäviä kannusteita. [Kes-keltä: Aiotteko uudistaa?] Siksi pitäisi siirtyä sellaiseen malliin, jossa hyvinvointialueita ei palkita siitä, että ihmiset sairastavat mahdollisimman paljon, vaan siitä, että edistämme terveyttä ja vähennämme sairastavuutta.

Arvoisa ministeri Ikonen, miten te arvioisitte rahoitusmallin muutostarpeita? [Krista Kiuru: Hyvä kysymys!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen.

16.28 **Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Edustaja kuvasi hyvin tätä raportin kokonaisuutta. Ajattelen, että jokaisen kannattaa se lukea ja se antaa meille myöskin hyvän kokonaiskuvan siitä, mihin suuntaan hyvinvointialueet ovat liikkuneet. Siellä on tapahtunut paljon hyvää kehitystä, siellä on tehty paljon hyvää työtä, ja se on myöskin meidän tärkeää nähdä, millä tavalla myöskin yhdenvertaisuus palveluissa on parantunut, vaikka siellä edelleenkin epäkohtia on.

Rahoitusmalliin liittyen siellä esitettiin muutamia asioita. Yksi oli tämä alijäämän kattaminen, josta äsken kerroinkin, että olen tänään tuonut esityksen ja hallitus on sen antanut tänne eduskunnan käsittelyyn, eli siihen olemme jo juuri tänään vieneetkin ratkaisun eteenpäin.

Punkt i protokollet PR 126/2025 rd

Siellä kiinnitettiin huomiota myöskin tähän rahoitusmallin pohjana olevaan diagnoosimalliin. Siitä todettiin, että tutkimuksen perusteella se on itse asiassa paras käytettävissä oleva tapa määrittää tätä tarveperustaa, nämä diagnoositiedot, mutta niiden varmentamiseen liittyy tarpeita. Sitä varten pari viikkoa sitten olen myöskin asettanut kaksi selvityshenkilöä käymään tätä tietopohjan varmentamista läpi. He tekevät työtä helmikuun loppuun asti. Kaksi Itä-Suomen yliopiston professoria käy tarkkaan läpi tämän diagnoosikirjaamiskäytännön. [Puhemies koputtaa]

Lisäksi meillä on käynnissä rahoitusmalliin kolmannen vaiheen uudistus, [Puhemies: Kiitoksia!] ja tätä kokonaisuutta viedään eteenpäin... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.29 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos terveys pettää, niin aika usein on ihmisen arjelta pohja pois, joten ei ihme, miksi sosiaali- ja terveyspalvelut ovat kansalaisten huolenaihe numero yksi. SDP:lle hoitoonpääsy on tärkeysjärjestyksessä ensimmäinen, ja me haluamme palauttaa luottamuksen sosiaali- ja terveyspalveluihin. On kuitenkin kiistatonta, että hoitoonpääsy lääkärin vastaanotolle on hidastunut. Meillä on tuoretta THL:n tietoa, jonka mukaan terveyskeskuksen lääkärin vastaanotolle kiireettömässä ajassa, kahden viikon sisällä, pääsi tänä syksynä enää alle 60 prosenttia ihmisistä, kun vielä vuosi sitten 80 prosenttia — kiitos hoitotakuulainsäädännön — pääsi lääkärille hoitotakuun piirissä. Pudotus on dramaattinen. Ministeri Juuso, te vastaatte asiasta ja myös siitä, että hoitotakuulainsäädäntö muutettiin ja romutettiin ja rahat vedettiin hyvinvointialueilta pois. Viime kuussa tässä salissa te sanoitte, että rahan laittaminen hyvinvointialueille hoitoonpääsyyn on turhaa ja että edistymme tässä asiassa ilman mitään muutoksia. [Puhemies: Kysymys?] Nyt näiden tilastotietojen valossa — muutatteko lausuntoanne?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten ministeri Juuso.

16.31 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joudun toistuvasti selittämään oppositiolle, minkälaisen lainsäädännön ja rahoitusmallin te olette viime kaudella tehneet. [Vasemmalta: Voi hyvänen aika! — Välihuutoja] Hyvinvointialueiden rahoitus on yleiskatteellista rahoitusta, eli siitä ei ole mahdollista korvamerkitä rahaa yhtään mihinkään. Eli siitä yleiskatteellisesta rahoituksesta, mikä hyvinvointialueille tulee, hyvinvointialueet päättävät itsenäisesti, millä tavalla se käytetään. Ja totta kai totta vie toivon, että se käytetään nimenomaan siihen hoitoonpääsyyn. Hoitotakuuajan pidentyminen mahdollistaa myöskin sen, että hoitoa tarvitsevia ihmisiä voidaan priorisoida, kiireellisimmät tapaukset tietysti ensin ja kiireettömät sitten sen jälkeen. Eli tämä mahdollistaa myöskin sen, että hoito on tehokkaampaa eikä niin, että kaikki pääsevät viikon sisällä, kun osa on sellaisia, mitkä hyvin voisivat odottaa sen kaksi tai kolme viikkoa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Vielä edustaja Tuppurainen lyhyesti.

Punkt i protokollet PR 126/2025 rd

16.32 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Juuso, ette te tästä nyt näin helpolla pääse. SDP:n johdolla säädettiin voimaan hoitotakuulaki, [Välihuutoja] jonka voimaan tullessa ihmisten hoitoon pääsy merkittävästi nopeutui ja lähes 80 prosenttia pääsi lääkärin vastaanotolle hoitotakuulain piirissä vielä vuonna 2024, mutta teidän toimienne johdosta hoitotakuulainsäädäntö purettiin [Välihuutoja] ja rahoitus poistettiin hyvinvointialueilta, ja nyt te kehuskelette täällä sillä, että vuokralääkäreiden rahoitus on pienentynyt. [Välihuutoja oikealta] Totta kai se on pienentynyt, kun te olette vähentäneet tämän rahoituksen hyvinvointialueilta, mutta kansalaisten kannalta olennaista on se, että hoitojonot ovat kasvaneet, hoitoon pääsy lääkärin vastaanotolle on hidastunut. [Puhemies: Ja kysymys!] Siitä kantaa Orpon—Purran oikeistohallitus vastuun. Mutta nyt kysymys kuuluu teille, ministeri Juuso: kannattekko te vastuun näistä sanoistanne, että asioissa edistytään ilman mitään muutoksia, vai tunnustattekko te sen, että hoitoon pääsy lääkärin vastaanotolle on toimienne johdosta hidastunut? [Välihuutoja]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Juuso. Vai kumpi ottaa? — Pääministeri, olkaa hyvä.

16.33 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tämä ansaitsee laajemman vastauksen. Kun te nyt otatte tämän hoitoon pääsyn sieltä yhdeksi tikunokka-asiaksi, niin ensin kannattaa katsoa sitä, että raportti kertoo sen, että nämä hoitoon pääsy ja palvelut ovat suunnilleen samalla tasolla kuin ne olivat ennen tätä uudistusta [Vasemmalta: Eivät ole!] ja usealla alueella mennään oikeaan suuntaan. On alueellisia eroja, ja kyllä, lääkärivastaanotolle ajat ovat pidentyneet jonkun verran, mutta isossa kuvassa suomalaisten terveyspalvelut ovat suunnilleen samalla tasolla kuin ennen.

Ja nyt kun te moittitte niin kovasti, niin siihen on pakko sanoa jälleen kerran se, että me saimme käteemme juuri synnytetyn, [Krista Kiurun välihuuto] teidän tekemänne hyvinvointialuemallin epäonnistuneine rahoitusmalleineen. Sen kimpussa me olemme tehneet töitä. Ja jos te täällä syyttelette, mielestäni lähdetään siitä, että tämä on teidän mallinne, jota te illasta, päivästä toiseen vaaditte meitä korjaamaan. [Välihuutoja — Keskeltä: Onko teillä uusi malli?] Päivästä toiseen vaaditte meitä korjaamaan ja syytätte siitä, että tämä ei toimi, mutta se menee parempaan suuntaan. Kovalla työllä tämä malli menee eteenpäin, [Puhemies koputtaa] asiat menevät parempaan suuntaan. [Puhemies: Aika!] Useampi hyvinvointialue on jo erittäin hyvässä jamassa, mutta on niitä, joilla on vaikeuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, tämä aihe varmasti jatkuu vielä pitkään, pitkään tänäänkin ja ensi vuonna. [Naurua] — Mutta vielä edustaja Marttila, olkaa hyvä.

16.34 **Helena Marttila sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eihän se ole menossa parempaan suuntaan, kun lääkärille ei pääse, mutta ministeri Juuso sen totesi, että hallitus on askarrellut soteasioiden parissa. Sakset käsissä -askartelu ei nyt auta. Omalääkärimalli ei auta, jos lääkäriä joutuu odottamaan kolme kuukautta. [Välihuutoja oikealta]

Hallitus on leikkauksillaan nakertanut ennätyksellisellä tavalla ihmisten arjen turvallisuudentunnetta. Te olette rajusti lisänneet lapsiperheiden köyhyyttä ja parhaillaan olette leikkaamassa vielä viimesijaisesta sosiaaliturvastakin. Kansalaisten huoli terveyspalvelujen tilasta on varsin perusteltu.

Punkt i protokollet PR 126/2025 rd

Arvoisa pääministeri, te itse lupasitte, ettei keneltäkään vaadita mahdottomuuksia. Meidän mielestämme on kohtuutonta odottaa ensimmäistä lääkärikäyntiä joulukuusta maaliskuulle. [Tere Sammallahti: Ei joudu!] Mitä te, pääministeri, sanotte näille ihmisille, jotka odottavat hoitoonpääsyä jopa kolme kuukautta, pitkälle ensi vuoteen? Onko tämä teidän vahva ja välittävä Suomenne?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kuka ottaa? — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.36 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin haastaa meitä myöskin ajattelemaan uudella tavalla näiden palveluiden saamista. [Veronika Honkasalon välihuuto] — No, siellä sanottiin GerBiili. Muun muassa se on erittäin hyvä tapa tuoda liikkuvia palveluita ikäihmisten luo, jos tarvitaan. Erittäin hyvä, että nostitte sen täällä esiin. Kanta-Hämeessä on tällainen palvelu.

Täällä on mainittu tänään digitaaliset palvelut. Jos me ajattelemme digiklinikkaa, kun tänään on puhuttu siitä, pääseekö lääkäriin kahdessa viikossa, niin meillä on alueita, joilla digiklinikalle tulee satoja yhteydenottoja päivässä. Niihin saattaa saada noin kymmenessä minuutissa vastauksen, ja noin 60 prosenttia näistä yhteydenotoista saa vastauksen ja ratkaisun myöskin siinä puhelun aikana.

Haastan meitä: Ajatellaan rohkeasti uudella tavalla sitä, miten me voimme turvata näitä palveluita. Tyydymmekö me siihen kahteen viikkoon, vai voimmeko ajatella, [Välihuutoja vasemmalta] että odotamme saavamme palveluita tällä uudella tavalla? Tai tämä Kela-korvaus, jota ministeri Grahn-Laasonen täällä on hyvin kuvannut: otetaan myöskin muiden sektoreiden osaamista hyötykäyttöön ja mahdollistetaan se lääkäriinpääsy todellakin vielä nopeammin, jos meillä [Puhemies koputtaa] julkisella puolella on haasteita. — Kiitos.

Frågan slutbehandlad.